

Dato
29-08-2018

Orienteringsskrivelse til kommuner om kriterier og hensyn ved fordeling af særtilskud efter § 16 for 2019

1. Indledning

Efter § 16 i Lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner yder økonomi- og indenrigsministeren årligt tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner efter konkrete ansøgninger.

I alt 58 kommuner har for 2019 søgt om tilskud i henhold til § 16 i omtalte lov. xx kommuner har fået tildelt særtilskud efter § 16 på i alt 300 mio. kr.

I *afsnit 2* redegøres der nærmere for lovgrundlaget for særtilskudspuljen for vanskeligt stillede kommuner.

I *afsnit 3* redegøres for den nærmere konkretisering af de kriterier, der er lagt til grund for vurderingen.

I *afsnit 4* findes en omtale af de hensyn, som ministeriet i øvrigt har inddraget i sin vurdering.

I *afsnit 5* omtales ordningen med udviklingspartnerskaber.

I *afsnit 6* konkluderes vedrørende fordeling af tilskud.

2. Særtilskudspuljen for 2019

Særtilskudspuljen til særligt vanskeligt stillede kommuner er på i alt 300 mio. kr. i 2019.

I tilknytning til tilskudsudmeldingen den 28. juni 2018 har ministeriet skrevet ud til kommunerne og på et overordnet niveau gjort rede for de forhold, der bl.a. ville blive lagt vægt på ved fordelingen af rammen. Det fremgår af brevet, at der ved vurderingen af kommunernes ansøgninger vil blive lagt vægt på bl.a. følgende hovedkriterier:

- Demografiske udfordringer
- Aktuelle økonomiske udfordringer
- Vedvarende økonomiske udfordringer
- Særlig lav udvikling i enhedsudgifterne på kernevelfærdsområderne (dagpasning-, folkeskole- og ældreområdet) samt anlæg

Hovedkriterierne har - ud fra forskellige vinkler - det formål at pege på nogle særlige udfordringer, som kan medføre et pres for supplerende ekstern finansiering i kommu-

ner, og særtilskudsfordelingen skal således ses som et supplement til det generelle tilskuds- og udligningssystem.

3. Konkretisering af kriterier

3.1. Kommuner med demografiske udfordringer

Dette hovedkriterium har fokus på de økonomiske udfordringer hos kommuner, der er præget af befolkningsfald, eller som har haft en betydelig befolkningsfremgang de seneste år.

Som underliggende kriterier for kommunernes opfyldelse af dette hovedkriterium indgår beskatningsgrundlaget for 2019, vækst i andel 70+ årige eller fald i andelen 0-16 årige fra 2016 til 2018, andel af 80+ årige i 2018 samt beskæftigelsesfrekvensen i 2016.

Kriterierne fremgår i skematisk form af nedenstående tabel:

Tabel 1
Kommuner med demografiske udfordringer
Kriterier
1. Større fald i befolkningstallet 2014-2018
2. Større vækst i befolkningstallet 2016-2018
3. Lavt beskatningsgrundlag pr. indbygger i 2019 (statsgaranti)
4. Vækst i andel 70+ årige 2016-2018 eller fald i andel 0-16 årige 2016-2018
5. Høj andel 80+ årige i 2018
6. Lav beskæftigelsesfrekvens i 2016

3.2. Kommuner med aktuelle økonomiske udfordringer

Dette hovedkriterium har fokus på kommunens mere øjeblikkelige økonomiske udfordringer.

Som underliggende kriterier indgår likviditeten (opgjort efter kassekreditreglen) i 2. kvartal 2018, vækst i beskatningsgrundlag 2017-2018, den driftsmæssige balance i 2017 ifølge budgettet, ledigheden i 2017, udvikling i samlede indtægter fra skat, tilskud og udligning 2018-2019 samt de skattefinansierede bruttoanlægsudgifter 2015-2017.

Tabel 2**Kommuner med aktuelle økonomiske udfordringer****Kriterier**

1. Lav gennemsnitlig likviditet pr. indbygger i 2. kvartal 2018
2. Lav vækst i beskatningsgrundlaget pr. indbygger 2018-2019
og
beskatningsgrundlag pr. indbygger i 2019 under landsgennemsnittet
3. Svag driftsbalance pr. indbygger i 2018
og
beskatningsgrundlag pr. indbygger i 2019 under landsgennemsnittet
4. Høj ledighed 2017
5. Fald i indtægter (indkomstskat, grundskyld og udligning) fra 2018-2019
6. Større fald i bruttoanlægsudgifter pr. indbygger fra 2015-2017
og
lave bruttoanlægsudgifter pr. indbygger i 2015-2017

3.3. Kommuner med vedvarende økonomiske udfordringer

Nogle kommuner har økonomiske udfordringer, som må vurderes at være af mere vedvarende karakter.

Udfordringerne understreges af særligt høje overførselsudgifter, udgifter til førtidspension, udgifter vedr. børn og unge med særlige behov, et lavt beskatningsgrundlag og høj langfristet gæld, som antages kan være medvirkende til højt beskatningsniveau.

Som underliggende kriterier indgår høje overførselsudgifter samt udgifter til førtidspension ud fra regnskab 2017, høje udgifter vedr. børn og unge med særlige behov, et lavt beskatningsgrundlag i 2019 og et højt beskatningsniveau i 2018 samt høj langfristet gæld ultimo 2017.

Tabel 3**Kommuner med vedvarende økonomiske udfordringer****Kriterier**

1. Lavt beskatningsgrundlag pr. indbygger i 2019 (statsgaranti)
2. Højt beskatningsniveau i 2018
3. Høj langfristet gæld ultimo 2017
4. Høje udgifter til overførsler pr. 17-64 årige i 2017
5. Høje udgifter til børn og unge med særlige behov pr. 0-17 årige i 2017
6. Høje udgifter til førtidspension pr. 17-64 årige i 2017

3.4. Kommuner med lav udgiftsvækst på kernevelfærdsområderne og lave anlægsudgifter

Som underliggende kriterier indgår den enkelte kommunes udgiftsudvikling på dagtilbuds-, folkeskole- og ældreområdet i perioden 2015-2017, samt udgifter til ældreområdet for budget 2018. Desuden indgår anlægsniveauet på kvalitetsfundsområderne og på anlægsområdet generelt samt beskatningsgrundlaget i 2019.

Nogle kommuner kan have særlige udfordringer i forhold til at sikre ressourcer til kernevelfærdsområderne (dagtilbuds-, folkeskole- og ældreområdet) samt anlægsinvesteringer på kvalitetsfundsområderne og på anlægsområdet generelt også selvom udgifterne på de omtalte områder allerede ligger lavt. Såfremt kommunen også har et lavt beskatningsgrundlag, vurderes dette som en yderligere udfordring.

Tabel 4

Kommuner med lav udgiftsvækst på kernevelfærdsområderne og lave anlægsudgifter

Kriterier

1. Lav udvikling i nettoudgifter til børnepasning pr. 0-13 årig 2015-2017
og
lave udgifter på området i 2015
2. Lav udvikling i nettoudgifter til folkeskolen pr. 6-16 årig 2015-2017
og
lave udgifter på området i 2015
3. Lav udvikling i nettoudgifter til ældreområdet pr. 65+ årig 2015-2017
og
lave udgifter på området i 2015
4. Lave udgifter til ældreområdet pr. 67+ årig for budget 2018
5. Lave udgifter til voksne med særlige behov pr. 18-66 årig for budget 2018
6. Lave bruttoanlægsudgifter pr. indbygger på kvalitetsfundsområderne 2015-2017
og
lave bruttoanlægsudgifter pr. indbygger i 2016-2017
7. Særlig lave bruttoanlægsudgifter pr. indbygger på kvalitetsfundsområderne 2015-2017
og
særlig lave bruttoanlægsudgifter pr. indbygger i 2016-2017
8. Lavt beskatningsgrundlag pr. indbygger 2019 (statsgaranti)

4. Hensyn i øvrigt

Udover kommunernes opfyldelse af et eller flere af de fire hovedkriterier inddrages foruden kommunernes ansøgninger og kommunernes størrelse en række øvrige forhold og økonomiske nøgletal ved fordelingen af særtilskud efter § 16.

Bl.a. kan i fastsættelsen af særtilskudsbeløb også inddrages udviklingen i øvrige tilskud, herunder om kommunen har et ekstraordinært tab i 2019 i forhold til i 2018 ved opdateringen af befolkningsnedgangskriteriet i den generelle udligning.

5. Udviklingspartnerskaber

Der er ikke lagt op til at indgå nye udviklingspartnerskaber med virkning fra 2019.

6. Konklusion vedrørende fordeling af tilskud

Tilskud fordeles til de kommuner, der opfylder et vist antal af kriterierne i de fire kategorier nævnt i afsnit 3.1.-3.4. I fastsættelsen af beløb indgår bl.a. opfyldelsen af kriterier, eventuelle hensyn nævnt i afsnit 4 samt ansøgningen fra kommunen.